

Helsinki

2021
2022

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN VUOSIRAPORTTI

KASVATUS JA KOULUTUS
VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS
Suomenkieliset ja ruotsinkieliset palvelut
Toimintavuosi 2021–2022

SISÄLLYS

JOHDANTO

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta, OSA I

1	VARHAISKASVATUSLAKI JA MUUT TOIMINTAA OHJAAVAT KESKEISET ASIAKIRJAT	4
1.1	Valvontaviranomaisten ennakkollinen ohjaus ja valvonta	4
1.2	Yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettely	5
1.3	Yksityisen palveluntuottajan omavalvonta	5
1.4	Yksityiseen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet	6
1.5	Valvontaviranomaisten välinen yhteistyö	7

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta, OSA II

2	YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN ENNAKOLLINEN OHJAUS JA VALVONTA HELSINGISSÄ	8
2.1	Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavat valvontaviranomaiset	8
2.2	Yksityisten päiväkotien ohjaukset	9
2.3	Yksityisen perhepäivähoidon ohjaukset	10
2.4	Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa	11
2.5	Informaatio- ja koulutustilaisuudet sekä muu tiedottaminen	11
2.6	Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyötahot yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa	11

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta, OSA III

3	YKSITYISTEN PALVELUNTUOTTAJIEN JÄRJESTÄMÄ VARHAISKASVATUS HELSINGISSÄ TOIMINTAKAUDELLA 2021–2022	13
3.1	Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoito	14
3.2	Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien varhaiskasvatuspaikkojen ja lasten määrä	14
3.3	Yksityisen hoidon tuki	14
3.4	Yksityiseen varhaiskasvatukseen maksettavat korvaukset ja käynnistämistuki	15
3.5	Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävän varhaiskasvatuksen asiakasmaksut	16
3.6	Vastaanotetut ilmoitukset toiminnan aloittamisesta, lopettamisesta tai toiminnan olennaisesta muuttamisesta	17
4	YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN TOTEUTTAMINEN TOIMINTAKAUDELLA 2021–2022	18
4.1	Ohjaukset yksityisissä päiväkodeissa	18
4.1.1	Ohjauksetien sisältö	18
4.1.2	Yksityisten päiväkotien henkilöstö	20
4.2	Ohjaukset yksityisessä perhepäivähoidossa	20
4.3	Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa	21
4.4	Palveluntuottajille ja henkilöstölle järjestetyt tilaisuudet	21
4.5	Toteutunut yhteistyö yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa	23
5	VALVONTATOIMET TOIMINTAKAUDELLA 2021–2022	23
5.1	Palautteet ja esille nousseet epäkohdat	23
5.2	Etelä-Suomen aluehallintovirastosta saapuneet valvontapyyntö	23
5.3	Huoltajien tekemät muistutukset	24
5.4	Ennalta ilmoittamattomat tarkastukset	24

5.5 Huomautuksen antaminen ja huomion kiinnittäminen	25
5.6 Määräyksen antaminen	25
6 POHDINTA	25

JOHDANTO

Kasvatus- ja koulutuslautakunta valvoo yksityisesti tuotettua varhaiskasvatusta Helsingissä. Lautakunta on delegoinut ohjaus- ja valvontavastuun kasvatuksen ja koulutuksen toimialan viranhaltijoille suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuudessa sekä ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala raportoi vuosittain kasvatus- ja koulutuslautakunnalle yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttamisesta. Vuosiraportissa kuvataan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toteuttamaa ohjausta ja valvontaa lukuvuonna 2021–2022 (1.8.2021 – 31.7.2022).

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan vuosiraportti koostuu kolmesta osasta. Ensimmäisessä osassa käsitellään yksityistä varhaiskasvatusta ohjaavaa varhaiskasvatustalakea (540/2018) sekä muita keskeisiä toimintaa ohjaavia asiakirjoja. Toisessa osassa käsitellään yksityistä varhaiskasvatusta Helsingissä sekä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan periaatteita. Kolmannessa osassa käsitellään kuluneen toimintavuoden 1.8.2021–31.7.2022 aikana toteutettua ohjausta ja valvontaa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttaminen raportoitiin varhaiskasvatusjohtajalle 9.9.22 ja ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajalle 29.9.2022. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnasta raportoidaan kasvatus- ja koulutuslautakunnalle 25.10.2022.

Helsingissä 6.10.2022

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS JA VALVONTA, OSA I

1 VARHAISKASVATUSLAKI JA MUUT TOIMINTAA OHJAAVAT KESKEISET ASIAKIRJAT

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatuslain 43 §:n mukaan varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö, säätiö tai julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla. Yksityinen palveluntuottaja vastaa siitä, että sopimuksen tai hallintopäätöksen perusteella asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää sille asetetut vaatimukset.

Yksityisen palveluntuottajan järjestämään ja tuottamaan varhaiskasvatukseen sovelletaan varhaiskasvatuslakia, jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta. Varhaiskasvatuslain lisäksi varhaiskasvatusta ohjaa valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018). Varhaiskasvatuslaki ja asetus ovat yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajaa sitova ja sen säännöksiä ja velvoitteita tulee noudattaa kaikilta osin.

Opetushallitus määrää varhaiskasvatuslakiin perustuen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa, toteuttaa laissa säädettyjä varhaiskasvatuksen tavoitteita sekä ohjata varhaiskasvatuksen laadun kehittymistä (21 §). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018, Opetushallituksen määräykset ja ohjeet) on yksityistä palveluntuottajaa velvoittava asiakirja.

Valtakunnallisten perusteiden lisäksi varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee laatia myös paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä jokaiselle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on päättänyt, että helsinkiläiset varhaiskasvatustoimijat noudattavat Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa toiminnan järjestämisessä. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma (2019) velvoittaa myös yksityisiä palveluntuottajia.

1.1. Valvontaviranomaisen ennakollinen ohjaus ja neuvonta (52 § ja 53 §)

Yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen lakisääteisiä valvontaviranomaisia ovat aluehallintovirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan monijäseninen toimielin tai sen määräämä viranhaltija. Varhaiskasvatuslain 53§:n mukaan valvontaviranomaisten on toteutettava valvontaa ensisijaisesti antamalla varhaiskasvatuksen järjestäjälle tarpeellista ohjausta ja neuvontaa sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä toiminnan järjestäjän kanssa. Valvontaviranomaisten on toimittava yhteistyössä varhaiskasvatuslaissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan.

Ennakollisella ohjauksella tarkoitetaan palveluntuottajille ja henkilöstölle annettavaa ohjausta ja neuvontaa varhaiskasvatuksesta ja sen järjestämisestä. Ennakollista ohjausta ja valvontaa toteutetaan muun muassa ennalta sovituilla ohjauksikäynneillä sekä palveluntuottajille ja henkilöstölle järjestettyjen koulutusten ja

informatiivisten tilaisuuksien avulla. Ohjaukseyntien ja neuvonnan tavoitteena on varhaiskasvatuslain ja muiden säädösten mukainen laadukas varhaiskasvatus sekä toiminnan kehittäminen.

1.2. Yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettely (44 § ja 45 §)

Ennakolliseen ohjaukseen ja valvontaa sisältyy myös ohjaus ja neuvonta yksityisen varhaiskasvatuksen toiminnan aloitus- ja lopetusvaiheessa. Yksityisen palveluntuottajan, joka korvausta vastaan harjoittaa varhaiskasvatoimintaa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista varhaiskasvatuksesta vastaavalle 50 §:ssä tarkoitetulle kunnan toimielimelle siinä kunnassa, jossa palveluja tuotetaan.

Ilmoituksen sisällöstä säädetään varhaiskasvatuslaissa. Kunnan toimielimen tulee toiminnan harjoittajan ilmoituksen saatuaan välittömästi suorittaa tarkastus toimipaikassa sen varmistamiseksi, että toimintaympäristö ja siellä annettava varhaiskasvatus vastaavat varhaiskasvatukselle asetettuja vaatimuksia. Toiminta voidaan aloittaa tai olennaiset muutokset toiminnassa toteuttaa, kun kunnan toimielin todennut mainittujen vaatimusten täyttymisen. Kunnan on ilmoitettava saadut päiväkotaja koskevat tiedot aluehallintovirastolle.

Palveluntuottajan on tehtävä myös kirjallinen ilmoitus toiminnan lopettamisesta. Kunnan toimielimen on ilmoitettava saadut päiväkotaja koskevat tiedot aluehallintovirastolle.

Yksityisen palveluntuottajan on nimettävä päiväkodille 31 §:ssä tarkoitettu toiminnasta vastaava johtaja ja perhepäivähoitoon 29 §:ssä säädetyn kelpoisuusvaatimusten täyttävä vastuuhenkilö, jotka vastaavat siitä, että varhaiskasvatuspaikka ja siellä toteuttava varhaiskasvatus täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus vastuuhenkilön vaihtumisesta ja vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta. Kunnan toimielimen on ilmoitettava saadut päiväkotaja koskevat tiedot aluehallintovirastolle.

Yksityisen perhepäivähoidon tuottamista, toiminnan muutosta, vastuuhenkilön vaihtumista tai toiminnan lopettamista koskevia tietoja ei ilmoiteta aluehallintovirastoon. Kunnan toimielimen on pidettävä luetteloa yksityisen perhepäivähoidon harjoittajista.

1.3. Yksityisen palveluntuottajan omavalvonta (48 §)

Varhaiskasvatuslain 48 §:n mukaan yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi ja se on pidettävä julkisesti nähtävänä. Tämä määräys koskee varhaiskasvatuslaissa (540/2018) tarkoitettuja yksityisiä varhaiskasvatuksen palveluntuottajia sekä päiväkodissa että perhepäivähoidossa tuotettua yksityistä varhaiskasvatusta. Yksityisen palveluntuottajan on seurattava omavalvontasuunnitelman toteutumista.

Palveluntuottajan laatima omavalvontasuunnitelma on palvelujen laadun ja sisällön ensisijainen valvontamenetelmä. Valvira antaa tarkempia määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatisesta ja seurannasta.

Valvira on antanut uusimman määräyksen yksityisille varhaiskasvatuspalvelujen tuottajille 20.1.2021. Määräys koskee päiväkodissa ja perhepäivähoidossa tuotettua yksityistä varhaiskasvatusta.

1.4. Yksityiseen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet

Yksityisen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet voivat käynnistyä valvontaviranomaiselle annetun palautteen, huoltajan tekemän muistutuksen, ohjauksikäynnillä esille nousseen epäkohdan tai muuta kautta saadun epäkohtailmoituksen perusteella.

Muistutus ja kantelu (54 §)

Varhaiskasvatuksen laatuun tai siihen liittyvään kohteluun tyytymättömällä lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla on oikeus tehdä muistutus toiminnasta vastaavalle päiväkodin johtajalle, toimipaikan vastuuhenkilölle tai varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle. Toimipaikan on tiedotettava asiakkailleen muistutusoikeudesta riittävällä tavalla sekä järjestettävä muistutuksen tekeminen asiakkaalle mahdollisimman vaivattomaksi. Muistutus tulee tehdä pääsääntöisesti kirjallisesti. Muistutus voidaan tehdä myös suullisesti erityisestä syystä.

Muistutus on kirjattava ja käsiteltävä asianmukaisesti ja siihen on annettava kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa muistutuksen tekemisestä. Muistutukseen annettuun vastaukseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Muistutuksen tekeminen ei rajoita oikeutta hakea muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään. Muistutuksen tekeminen ei myöskään vaikuta oikeuteen kannella asiastaan valvoville viranomaisille.

Jos asiassa ei ole tehty muistutusta ja valvontaviranomainen arvioi, että kantelu on tarkoituksenmukaisinta käsitellä muistutuksena, viranomainen voi siirtää asian asianomaiseen toimipaikkaan tai varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan käsiteltäväksi. Siirto on tehtävä välittömästi arvion tekemisen jälkeen. Siirrosta on ilmoitettava kantelun tekijälle. Toimipaikan on annettava tieto siirrettyyn asiaan annetusta vastauksesta siirron tehneelle valvontaviranomaiselle. Jos asia siirretään, kantelun tutkimatta jättämisestä ei tehdä päätöstä.

Tarkastusoikeus (55 §)

Valvontaviranomainen voi tarkastaa varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan laissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimipaikat ja toimitilat. Yksityisen palveluntuottajan ylläpitämään päiväkotiiin voidaan tarvittaessa tehdä ennalta ilmoittamaton tarkastuskäynti.

Huomion kiinnittäminen ja huomautuksen antaminen (57 §)

Valvontaviranomainen voi antaa varhaiskasvatuksen järjestäjälle, kunnan tai kuntayhtymän virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle henkilölle tai yksityisen palvelujentuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle, jos varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että toiminnan järjestäjä on varhaiskasvatuslain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä eikä asia anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, voivat valvontaviranomaiset kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Määräyksen antaminen (58 §)

Valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta, epäkohtien poistamisesta, toiminnan keskeyttämisestä tai toimipaikan käytön kieltämisestä.

Jos varhaiskasvatuksen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista taikka jos yksityinen palveluntuottaja ei ole täyttänyt ilmoitusvelvollisuuttaan, valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi.

Valvontaviranomainen voi velvoittaa toiminnan järjestäjän noudattamaan määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

1.5. Valvontaviranomaisten välinen yhteistyö (59 §)

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä 55–58 §:n perusteella tekemistään toimenpiteistä aluehallintovirastolle tai Valviralle. Valviran ja aluehallintoviraston on ilmoitettava 55–58 §:n perusteella tekemistään yksityisiä palveluntuottajia koskevista toimenpiteistään niiden toimielimelle, joiden alueella palveluja tuotetaan.

Valvontaviranomaisella on oikeus saada poliisilta virka-apua varhaiskasvatuslain 36 §:n mukaisen tarkastuksen sekä 58 §:n mukaisen keskeyttämisen ja käyttökiellon toteuttamiseksi.

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS JA VALVONTA, OSA II

2 YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN ENNAKOLLINEN OHJAUS JA VALVONTA HELSINGISSÄ

Ennakollisella ohjauksella ja valvonnalla tarkoitetaan palveluntuottajille ja henkilöstölle annettavaa ohjausta ja neuvontaa varhaiskasvatuksesta ja sen järjestämisestä. Ennakolliseen ohjaukseen ja valvontaan sisältyy myös ohjaus ja neuvonta yksityisen varhaiskasvatuksen toiminnan aloitus- ja lopetusvaiheessa tai toiminnassa tapahtuvien muutosten osalta (yksityistä varhaiskasvatuspalvelun tuottajaa koskeva ilmoitusmenettely).

Kasvatus- ja koulutuslautakunta valvoo yksityisesti tuotettua varhaiskasvatusta Helsingissä. Lautakunta on delegoinut ohjaus- ja valvontavastuun kasvatuksen ja koulutuksen toimialan viranhaltijoille suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuudessa sekä ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa. Seuraavissa alaluvuissa käsitellään ennakollisen ohjauksen ja valvonnan rakennetta, ennakollisen ohjauksen ja valvonnan toteuttamista päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, lapsen kehityksen ja oppimisen tuen järjestämistä, muuta palveluntuottajille ja päiväkotien henkilöstölle annettavaa ohjausta ja neuvontaa sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyötahoja yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa.

2.1. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavat valvontaviranomaiset

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 5.5.2020 (§ 106), että suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisena toimii yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö. Päällikkö suorittaa varhaiskasvatuslain 44 §:n ja 55 §:n mukaisen tarkastuskäynnin yksityisen palveluntuottajan varhaiskasvatuksen toimipaikassa, päättää yksityisen palveluntuottajan osalta varhaiskasvatuslain 44 §:n mukaisten varhaiskasvatukselle asetettujen vaatimusten täyttymisestä, antaa varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaisen huomautuksen yksityisen varhaiskasvatuksen järjestäjälle tai yksityisen palveluntuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle vastaisen toiminnan varalle ja antaa varhaiskasvatuslain 58 §:n mukaisen määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta yksityiselle palveluntuottajalle, kun määräyksen tehosteena ei ole hallintopakkoa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa edellä mainitun määräyksen, kun määräyksen tehosteena on hallintopakko.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 5.5.2020 (§ 106) myös, että yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun palveluvastaava suorittaa varhaiskasvatuslain 44 §:n ja 55 §:n mukaisen tarkastuskäynnin varhaiskasvatuksen toimipaikassa.

Suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö johtaa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavaa palvelua. Palvelukokonaisuuteen kuuluu kaksi palveluvastaavaa, erityissuunnittelija ja kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 5.5.2020 (§ 106), että ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisena toimii ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikkö/chef för småbarnspedagogiken. Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden ennakollisen ohjauksen ja valvonnan toteuttaa yksityisen

varhaiskasvatuksen yksikön palveluvastaava, joka raportoi ohjauksen ja valvonnan toteutumisesta ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikölle. Yksi palvelukokonaisuuteen kuuluvista ruotsinkielisistä varhaiskasvatuksen erityisopettajista konsultoi yksityisten päiväkotien henkilöstöä.

Suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttaminen käydään läpi vuosittain toimintakauden päätteeksi varhaiskasvatusjohtajan kanssa. Ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta käydään läpi vuosittain toimintakauden päätteeksi ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajan kanssa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 27.8.2019 (§ 269), että yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta raportoidaan myös kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

2.2. Yksityisten päiväkotien ohjauskäynnit

Yksityisissä päiväkodeissa annettavaa varhaiskasvatusta ohjataan ja valvotaan pääsääntöisesti vähintään kerran vuodessa toteutettavilla ohjauskäynneillä, jotka tehdään jokaiseen toimipisteeseen. Käynnille osallistuu palveluvastaavan lisäksi palveluntuottajan nimeämän ja aluehallintovirastoon rekisteröidyn toiminnasta vastaavan johtajan lisäksi tarvittaessa myös varajohtaja, palveluntuottajan edustaja tai edustajat.

Ohjauskäynnillä tarkastetaan varhaiskasvatuslain mukaisten toimintaedellytysten toteutuminen. Näitä toimintaedellytyksiä ovat esimerkiksi päiväkodin vastuuhenkilön nimeäminen, varhaiskasvatushenkilöstön kelpoisuusvaatimukset ja henkilöstömitoitus sekä varhaiskasvatuksen arviointi ja kehittäminen. Yksityisten päiväkotien ja ryhmäperhepäiväkotien tulee laatia myös vuosittain päivitettävä yksikön toimintasuunnitelma. Yksityiset päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit käyttävät Helsingin kaupungin toimintasuunnitelmapohjaa, jota on hieman muokattu yksityisille päiväkodeille soveltuvammaksi kokonaisuudeksi. Ryhmäkohtaiset pedagogiset suunnitelmat tehdään palveluntuottajan omalle pohjalle.

Ohjauskäynneillä käydään myös pedagogista keskustelua varhaiskasvatuksen laadusta, vuosittain päivitettävän varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman tekemisen prosessista, toimintasuunnitelman sisällöstä sekä varhaiskasvatuksen laadun arvioinnista. Toimintaedellytysten tarkistamisen ja pedagogisen keskustelun lisäksi vuosikäynnillä tarkastetaan myös päiväkodin toimintatilat.

Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteet toimittavat yksityisen varhaiskasvatuksen yksikköön yksityisen päiväkodin toimintatietolomakkeen, jonka avulla tarkastetaan ja keskustellaan varhaiskasvatuslain mukaisten toimintaedellytysten toteutumisesta. Lisäksi lomakkeen liitteenä toimitetaan: päivitetty omavalvontasuunnitelma, viimeisin ympäristöpalveluiden valvontasuunnitelman mukainen tarkastuskertomus ja tarvittaessa kuittaus tarkastuskertomuksessa ilmenneiden puutteiden korjaamisesta, viimeisin paloviranomaisen palotarkastuspöytäkirja ja tarvittaessa jälkivalvontapöytäkirja, vuosittain päivitettävien varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintasuunnitelmat, uusien vakinaisten kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilöstön tutkintotodistukset sekä tarvittaessa kuluvan toimintakauden rekrytointiselvitykset ei-kelpoisen henkilöstön osalta. Asiakirjat toimitetaan yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palveluun suomen- tai ruotsinkielisenä.

Helsingissä perusopetuslain mukaista maksutonta esiopetusta voivat kunnan lisäksi järjestää Helsingin alueella sijaitsevat yksityisten palveluntuottajien toimipisteet, jotka kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen tai ruotsinkielinen jaosto on hyväksynyt toimintakausittain esiopetuksen järjestämispaikaksi. Jaostot päättävät myös oppilaaksioton kriteereistä ja oppilaaksiottoalueista.

Yksityinen toimipiste voi hakea vuosittain perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestäväksi toimipisteeksi. Esiopetusta järjestävän yksityisen päiväkodin edellytykset esiopetuksen järjestämiseen tarkistetaan ennen esiopetuspaikkojen lopullista päättämistä. Näitä edellytyksiä ovat esimerkiksi neljän tunnin maksuttoman esiopetuksen järjestäminen, maksuttoman esiopetusmateriaalin ja aterian tarjoaminen, esiopetuksen toimintasuunnitelman laatiminen ja esiopetuksen ryhmäkoedellytysten toteutuminen. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaava palvelu vahvistaa suomenkielisessä jaostossa alustavasti hyväksytyjen toimipisteiden esiopetuksen järjestämisen edellytykset esiopetushaun jälkeen. Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus vahvistaa ruotsinkielisessä jaostossa hyväksytyjen toimipaikkojen esiopetuksen järjestämisen edellytykset esiopetushaun jälkeen.

Yksityisessä päiväkodissa annettavan perusopetuslain mukaisen esiopetuksen tavoitteet ja sisällöt määrittävät perusopetuslain (628/1998) lisäksi Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmassa (2016).

Yksityisissä toimipisteissä järjestettävää esiopetusta ohjataan ja valvotaan yksityisen varhaiskasvatuksen vuosittaisilla ohjauksen ohjaukskäynneillä yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteissä. Esiopetusta järjestävien toimipisteiden tulee tehdä vuosittain Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva esiopetuksen toimintasuunnitelma, jonka toteutumisesta käydään keskustelua ohjauksen ohjaukskäynneillä.

Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden ohjauksessa ja valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien ohjauksen ohjaukskäynnit toteutetaan samalla tavalla kuin suomenkielisen palvelukokonaisuuden ohjauksessa ja valvonnassa olevien toimipisteiden. Keskustelu käynneillä käydään ruotsiksi ja lomakkeet ovat ruotsinkielisiä. Ohjauksen ohjaukskäynnit koskevat asiakirjat toimitetaan yksityisen varhaiskasvatuksen palveluvastaavalle ruotsin- tai suomenkielisinä.

2.3. Yksityisen perhepäivähoidon ohjauksen ohjaukskäynnit

Yksityinen perhepäivähoito on varhaiskasvatusta, joka tapahtuu yksityisessä ryhmäperhepäiväkodissa tai yksityisen perhepäivähoitajan omassa kodissa. Perhepäivähoitaja voi samanaikaisesti hoitaa enintään neljää lasta mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat lapset, jotka eivät ole perusopetuksessa. Lisäksi voidaan hoitaa yhtä perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta saavaa lasta, perusopetuksen aloittanutta lasta tai sellaista kunnan järjestämässä osapäivähoitossa olevaa lasta, joka aloittaa perusopetuksen toimintavuotta seuraavana vuonna (Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 753/2018).

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluvastaava toteuttaa vuosittaisen ohjauksen ohjaukskäynnin perhepäivähoitajan kotiin tai ryhmäperhepäiväkotiin. Ryhmäperhepäiväkodin osalta ohjauksen ohjaukskäynnit toteutetaan samalla tavalla kuin päiväkotien osalta ja käynnille osallistuu toiminnasta vastaava vastuhenkilö ja tarvittaessa palveluntuottaja.

Perhepäivähoitajan kodissa tehtävälle käynnille osallistuu perhepäivähoitaja ja ohjauksen ohjaukskäynnillä tarkastetaan varhaiskasvatuslain mukaisten toimintaedellytysten toteutuminen. Näitä toimintaedellytyksiä ovat esimerkiksi omavalvontasuunnitelman laatiminen, varhaiskasvatusympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman noudattaminen.

Ennen ohjauksen ohjaukskäyntiä perhepäivähoitaja palauttaa palveluvastaavalle perhepäivähoidon toimintatietolomakkeen, ryhmän pedagogisen suunnitelman ja omavalvontasuunnitelman. Nämä lomakkeet käydään läpi ohjauksen ohjaukskäynnillä. Perhepäivähoitajan kanssa käydään pedagogista keskustelua varhaiskasvatuslain ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesta toiminnan järjestämisestä ja muista perhepäivähoitossa olevien lasten turvallisuuteen ja kasvatukseen liittyvistä asioista.

2.4. Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa

Yksityisen varhaiskasvatuksen yksikössä toimii kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettaja konsultoi Helsingissä toimivien yksityisten päiväkotien henkilöstöä ja havainnoi ryhmien toimintaa ja ohjaa kasvattajia pedagogisten tukitoimien käytössä. Lapsen tukitoimet kaudella 2021–2022 on järjestetty yksityisessä varhaiskasvatuksessa pääsääntöisesti pedagogisin tukitoimin. Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja toimii yhteistyössä huoltajien, kasvattajien ja tarvittaessa muiden lapsen ja perheen kanssa työskentelevien asiantuntijoiden kanssa.

Tukea tarvitsevia lapsia siirtyy yksityisistä varhaiskasvatuksen toimipisteistä kunnalliseen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen vuosittain. Siirtymisen syynä voi olla esimerkiksi esioppilaan siirtyminen oman koulupiirinsä esiopetukseen tai siirtyminen rakenteellisen tukitoimen pariin kunnallisessa päiväkodissa järjestettävään varhaiskasvatukseen. Tässä prosessissa kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja on mukana yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön, yhteistyöverkoston ja huoltajien kanssa.

Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu tarvittaessa tukea tarvitsevan lapsen opinpolun suunnitteluun yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilöstön, esihenkilöiden, huoltajien, oppilashuollon henkilöstön ja tutkivien tahojen kanssa.

Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden osalta yksi ruotsinkielisistä varhaiskasvatuksen erityisopettajista konsultoi yksityisten päiväkotien henkilöstöä ja tekee havainnointikäyntejä lapsen kehityksen ja oppimisen tuen asioissa.

2.5. Informaatio- ja koulutustilaisuudet sekä muu tiedottaminen

Yksityisen varhaiskasvatuspalvelujen tuottajille ja päiväkotien sekä perhepäivähoidon henkilöstölle järjestetään erilaisia informaatio- ja koulutustilaisuuksia. Palveluntuottajia ja vastuuhenkilöitä tiedotetaan sähköpostitse varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja toiminnan toteuttamiseen liittyvistä ajankohtaisista asioista. Tilaisuuksien lisäksi palveluntuottajia ohjataan ja neuvotaan yksittäisissä asioissa myös henkilökohtaisesti. Palveluntuottajille on laadittu kirjallisia ohjeita ja oppaita muun muassa toiminnan aloittamiseen, jotka löytyvät kaupungin internet sivuilta.

2.6. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyötahot yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden toimialojen kanssa yksityisen päiväkodin tai ryhmäperhepäiväkodin aloittaessa toimintaa sekä jo käynnissä olevan toiminnan ohjauksessa ja valvonnassa.

Säännöllisiin monitoimialaisen työryhmän tapaamisiin osallistuvat edustajat varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta, ympäristöpalveluista, alueiden käytöstä ja valvonnasta, kaupunkitila- ja maisema suunnittelusta, rakennuksista ja yleisiltä alueilta, rakennusvalvonnasta ja pelastuslaitokselta. Monitoimialaisen työryhmän tuottamaa yksityisen päiväkodin toimipisteen perustamisen ohje tarkastetaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa. Yksityisten päiväkotien ulkoilualueita koskevat käyttöoikeussopimushakemukset käsitellään kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön yhteisessä pihatyöryhmässä, joka kokoontuu tarpeen mukaan.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa sekä toimipisteen perustamiseen liittyvissä kysymyksissä myös suoraan ympäristöterveyden,

ympäristönsuojelun, elintarviketurvallisuuden, rakennusvalvonnan sekä pelastuslaitoksen edustajien kanssa.

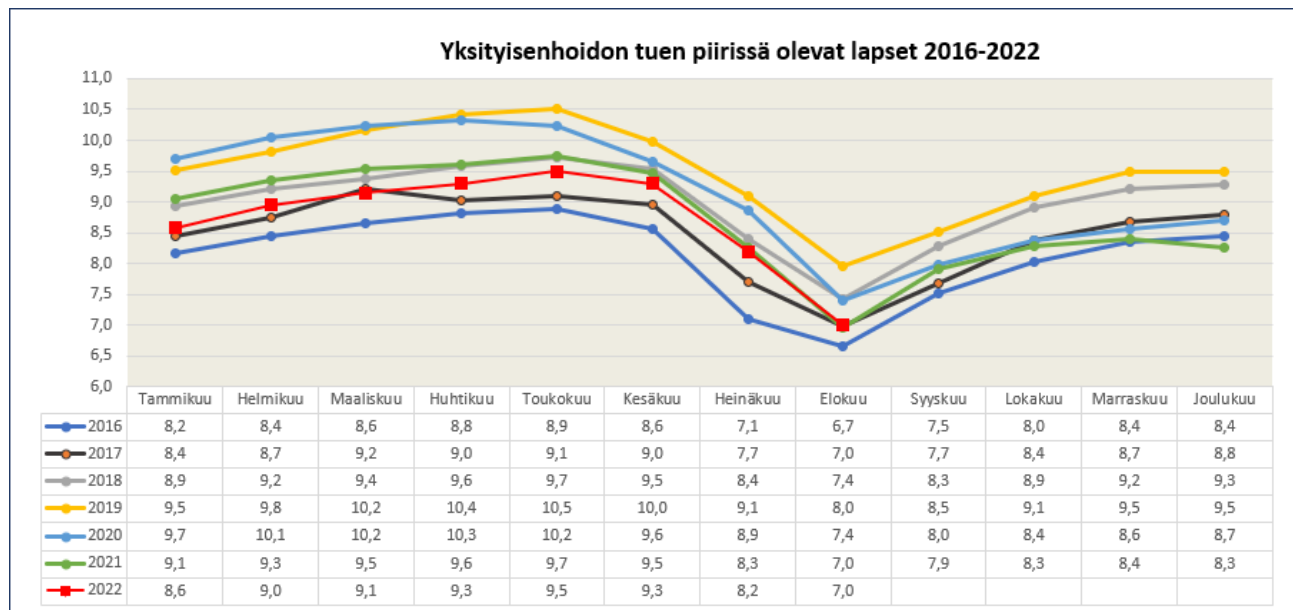
Lisäksi yhteistyötä tehdään Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa muun muassa säännöllisten tapaamisten, varhaiskasvatuspalvelun perustamisen tai niissä tapahtuneiden muutosten sekä ohjauksen ja valvonnan osalta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu myös pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) yksityisen varhaiskasvatuksen tapaamisiin, joissa käsitellään yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukseen ja valvontaan liittyviä asioita. Lisäksi toimiala tekee tarvittaessa yhteistyötä myös muiden tahojen kanssa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukseen ja valvontaan liittyvissä asioissa, näitä yhteistyötahoja ovat esimerkiksi Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, Kuntaliitto ja Kansaneläkelaitos.

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS JA VALVONTA, OSA III

3 YKSITYISTEN PALVELUNTUOTTAJIEN JÄRJESTÄMÄ VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS HELSINGISSÄ TOIMINTAKAUDELLA 2021–2021

Helsingissä tarjotaan varhaiskasvatusta kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa. Yksityiset varhaiskasvatuksen palvelut täydentävät kunnallisia palveluja ja tarjoavat samalla perheille mahdollisuuden valita esimerkiksi kielipainotteista varhaiskasvatusta (ruotsi, englanti, ranska, saksa, espanja, venäjä, viro), erityiseen pedagogiikkaan painottunutta varhaiskasvatusta (montessori, steiner) tai sisällöllisesti painottunutta varhaiskasvatusta (katsomus, luonnossa kotonaan, taide, tiede, liikunta ja musiikki).

Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä vaihtelee hieman kuukausitasolla. Enimmillään lapsia on ollut yksityisen hoidon tuen piirissä toukokuussa, toimintakaudella 2021–2022 lasten osallistumisaste oli 9,5 %. Yksityisen hoidon tuen piirissä olevat lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa tai perheeseen on palkattu yksityisen hoidon tuella työsopimussuhteinen hoitaja.

Helsingin eri alueilla osallistumisaste on erilainen riippuen yksityisen varhaiskasvatuksen tarjonnan määrästä. Helsingin korkein osallistumisaste oli toimintakaudella 2021–2022 (1.8.2021 – 31.7.2022) Eteläisessä suurpiirissä 16,4 % ja matalin osallistumisaste oli Itäisessä suurpiirissä 5,2 %. Yksityisen hoidon osallistumisaste lasketaan yksityisen hoidon tukea saavien saman ikäisten lasten väestömäärästä.

Toimintavuonna 2021–2022 yksityisiä päiväkotitoiminnan palveluntuottajia oli Helsingissä yhteensä 71, joista suomen- tai muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kokonaisuudessa 66 ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kokonaisuudessa viisi (5).

3.1. Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoito

Yksityisten palveluntuottajien tarjoama varhaiskasvatus ajalla 1.8.21–31.7.22 (toimipisteiden lukumäärä):

Varhaiskasvatus- ja esiopetustoiminta	2018– 2019	2019– 2020	2020– 2021	2021– 2022
Yksityiset päiväkodit (suomenkieliset palvelut)	137	139	130	127
Yksityiset päiväkodit (SVES)	8	7	7	7
Yksityiset päiväkodit yhteensä	145	146	137	133
Perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestävät päiväkodit	54	60	56	52
Perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestävät päiväkodit (SVES)	1	1	1	1
Esiopetusta järjestävät yhteensä	55	61	57	53
Yksityiset ryhmäperhepäiväkodit	1	2	3	3
Yksityiset perhepäivähoitajat	20	20	17	17

* luvuissa on mukana myös kesken toimintakautta lopettaneet toimipisteet

3.2. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien varhaiskasvatuspaikkojen ja lasten määrä

Varhaiskasvatuspaikkojen määrä ajalla 1.8.–31.7. (toimipisteisiin rekisteröity maksimipaikkamäärä):

Varhaiskasvatuspaikkojen määrä yksityisessä varhaiskasvatuksessa	2018– 2019	2019– 2020	2020– 2021	2021– 2022
Yksityiset päiväkodit (suomenkieliset palvelut)	4801	4931	4755	4800
Yksityiset päiväkodit (SVES)	241	227	227	227
Yksityiset ryhmäperhepäiväkodit	8	16	24	24
Yksityisen ryhmäperhepäiväkodit (SVES)	0	0	0	0
Yksityiset perhepäivähoitajat	80	80	68	68
Yksityiset perhepäivähoitajat (SVES)	0	0	0	0

Yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrä ajalla 1.8.–31.7.:

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevat lapset	2018– 2019	2019– 2020	2020– 2021	2021– 2022
Yksityisissä päiväkodeissa enimmillään lapsia	3889	4022	3723	3517
Yksityisissä päiväkodeissa vähiten lapsia	2930	3145	2889	2659
Viisivuotiaiden maksuttomassa varhaiskasvatuksessa olevat lapset	549	739	764	615
Esiopetuksessa yksityisessä päiväkodissa olevat lapset	429	545	436	445
Yksityisessä perhepäivähoidossa olevat lapset	72	69	70	66

3.3. Yksityisen hoidon tuki

Valitessaan yksityisen varhaiskasvatuksen perhe voi hakea yksityisen hoidon tukea Kansaneläkelaitokselta (Kela). Yksityisen hoidon tuki muodostuu lakisääteisestä hoitorahasta, tulosidonnaisesta hoitolisästä ja Helsinki-lisästä.

Yksityisen hoidon tuki (1.6.2022 alkaen)	Hoitoraha	Hoitolisä*	Helsinki-lisä**	Tuet yhteensä
Päiväkotihoido, alle 3-vuotias lapsi	178,32	0–149,96	630,00	808,32–1018,28
Päiväkotihoido, yli 3-vuotias lapsi	178,32	0–149,96	370,00	548,32–758,28
Perhepäivähoido, alle 3-vuotias lapsi	178,32	0–149,96	320,00	498,32–708,28
Perhepäivähoido, yli 3-vuotias lapsi	178,32	0–149,96	160,00	338,32–548,28

* Hoitolisä määräytyy perheen tulojen mukaan. Jos perhe saa hoitolisää, perheelle maksetaan 60 euron ylimääräinen Helsinki-lisä.

** Helsinki-lisä maksetaan kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta eli silloin, kun hoitosopimuksen mukainen varhaiskasvatusaika on yli 25 tuntia viikossa.

3.4. Yksityiseen varhaiskasvatukseen maksettavat korvaukset ja käynnistämistuki

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan on Helsingissä mahdollista hakea Helsingin kaupungilta korvausta 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestämisen osalta sekä esiopetuskorvausta perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen osallistuvien lasten osalta. Näiden korvausten lisäksi palveluntuottaja voi hakea käynnistämistukea uuden yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen perustamisen tai jo toiminnassa olevan toimipisteeseen laajentamisen kustannuksiin.

Korvaus 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttomasta varhaiskasvatuksesta

Yksityiselle palveluntuottajalle maksetaan helsinkiläisistä viisivuotiaista lapsista neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen osalta 160 euron lapsikohtainen korvaus hakemuksesta kuukausittain suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä yksityisessä varhaiskasvatuksessa (kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätös 17.12.2019 § 395, jolla korvaus on 1.8.2020 alkaen muutettu toistaiseksi voimassa olevaksi). Korvaus maksetaan kunakin toimintavuonna Helsingin kaupungissa päätetyltä esiopetuksen toiminta-ajalta. Yksityiselle palveluntuottajalle maksettava summa mahdollistaa varhaiskasvatusmaksun alentamisen korvausta vastaavin osin. Korvausta maksetaan sekä yksityiseen päiväkotiin että yksityiseen perhepäivähoitoon. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö tekee korvauksia koskevat maksupäätökset.

Korvausta ei makseta pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvista esiopetuksessa olevista viisivuotiaista lapsista eikä vieraskielisessä kaksivuotisessa esiopetuksessa olevista lapsista (sopimuskoulut).

Esiopetuskorvaus ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuet

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajalle maksetaan lapsikohtaisena esiopetuskorvauksena 470 euroa kuukaudessa 10 kuukaudelta vuodessa. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö hyväksyy esiopetuskorvausta koskevat maksusitoumukset perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestäville toimipisteille. Palveluntuottajat toimittavat kuukausittain laskun tuottamastaan esiopetuksesta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Jos lapsi on perusopetuslain mukaisen maksuttoman esiopetuksen lisäksi yksityisessä varhaiskasvatuksessa, palveluntuottaja perii sen osalta itse määrittelemänsä maksun. Lapset voidaan tässä tapauksessa hakea

kelasta yksityisen hoidon tukea (hoitoraha 64,24 euroa ja tulosidonnainen hoitolisä puolet siitä summasta, mikä hoitolisän määrä muutoin olisi). Niistä esiopetusikäisistä lapsista, joista maksetaan hoitolisää, maksetaan sen lisäksi myös Helsinki-lisää 60 euroa kuukaudessa.

Käynnistämistuki toimintavuonna 2021–2022

Yksityiset palveluntuottajat voivat hakea käynnistämistukea uuden yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen hankkimisesta tai toiminnan laajentamista varten tehdyistä muutostöistä aiheutuviin kustannuksiin sekä varhaiskasvatus toiminnan käynnistämiseksi tarvittavan irtaimiston hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea myönnetään Helsingin kaupungin alueella harjoitettavaan yksityiseen päiväkotitoimintaan ja kahden hoitajan ryhmäperhepäiväkotitoimintaan. Käynnistämistuen määräraha toimintavuonna 2021–2022 oli yhteensä 150 000 euroa.

Tuen myöntämisestä päätetään tapauskohtaisesti. Käynnistämistukea myönnetään enintään 30 000 (uusi toimipiste, enintään 1000 euroa per uusi varhaiskasvatuspaikka) tai 15 000 euroa (laajennus, enintään 500 euroa per uusi varhaiskasvatuspaikka). Samalla palveluntuottajalle voidaan myöntää enintään yksi käynnistämistuki vuodessa, ja yhteensä enintään kolme kertaa käynnistämistukea. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö tekee käynnistämistukea koskevat päätökset.

Toimintakaudella 2021–2022 myönnettiin käynnistämistukea yhdelle (1) yksityiselle palveluntuottajalle. Kaksi käynnistämistukihakemusta jätettiin myöhässä tulleina tutkimatta.

3.5. Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävän varhaiskasvatuksen asiakasmaksut

Yksityinen palveluntuottaja määrittelee itse tarjoamansa palvelun hinnan, joka vaihtelee päiväkotij- ja tuottajakohtaisesti. Tuottaja vähentää määrittelemästään varhaiskasvatusmaksun hinnasta perheen saaman yksityisen hoidon tuen ja kuntalisän sekä mahdollisen 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttoman korvauksen tai esiopetuskorvauksen. Perheelle jää maksettavaksi varhaiskasvatusmaksusta vähennetyn yksityisen hoidon tuen summan ja mahdollisten 5-vuotiaiden/esiopetuskorvauksen jälkeen jäävä omavastuuosuus.

Osalla palveluntuottajista on käytössä tuottajan itsensä määrittelemä sisaralennus, joka voi olla tietty euromäärä (esim. 15–80 euroa) tai prosenttiosuus varhaiskasvatusmaksusta esimerkiksi 10 % - 50 %.

Suomenkielisten palvelujen valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien varhaiskasvatusmaksujen omavastuuosuudet ikäluokittain toimintakaudella 2021–2022 (1.8.2021–31.7.2022) *:

Varhaiskasvatusmaksun omavastuuosuus €	0–3-vuotiaat	3–4-vuotiaat	5-vuotiaat	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus
<-200 €	1,9 %	1,7 %	18,7 %	10,2 %
201–300 €	8,6 %	4,1 %	31,7 %	15,3 %
301–400 €	27,5 %	37,7 %	40,7 %	25,4 %
401–500 €	21 %	30,3 %	4,9 %	42,4 %
501–600 €	21 %	18 %	0 %	5 %
601 €->	20 %	8,2 %	4 %	1,7 %

* Omavastuuosuudessa ei ole huomioitu mahdollista tulosidonnaista hoitolisää ja Helsinki-lisän korotusta

* Viisivuotiaiden omavastuuosuuden summasta on vähennetty 4 tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen osuus

* Osa päiväkodeista järjestää varhaiskasvatusta vain alle 3- vuotiaille lapsille

- * Osa päiväkodeista järjestää varhaiskasvatusta vain yli 3-vuotiaille lapsille
- * Osa päiväkodeista järjestää vain esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta
- * Osa päiväkodeista ilmoittaa täydentävän varhaiskasvatuksen hinnan, vaikka eivät järjestä esiopetusta toimintavuonna 2021–2022

Ruotsinkielisten palvelujen valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien varhaiskasvatusmaksujen omavastuuosuudet ikäluokittain toimintakaudella 2021–2022 (1.8.2021–31.7.2022) *:

Varhaiskasvatusmaksun omavastuuosuus €	0–3-vuotiaat	3–4-vuotiaat	5-vuotiaat	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus
<-200 €	0 %	0 %	71,43 %	100 %
201–300 €	71,43 %	71,43 %	28,57 %	0 %
301–400 €	28,57 %	28,57 %	0 %	0 %

3.6. Vastaanotetut ilmoitukset toiminnan aloittamisesta, lopettamisesta tai toiminnan olennaisesta muuttamisesta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaanottaa palveluntuottajien ilmoitukset liitteineen yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottamisesta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista sekä toiminnan lopettamisesta.

Yksityiset palveluntuottajat toimittavat aluehallintoviraston ilmoituksen yksityisen varhaiskasvatuspalvelun tuottamisesta (uuden päiväkodin perustaminen) liitteineen Helsingin kaupungin kirjaamoon. Ilmoitus liitteineen tarkastetaan yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavassa palvelussa ja palveluvastaava tekee hyväksymiskäynnin päiväkotitiloissa. Mikäli toiminta täyttää varhaiskasvatuslain mukaiset edellytykset, tekee yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö viranhaltijapäätöksen ajossa varhaiskasvatuslain mukaisten edellytysten täyttymisestä toiminnan aloitusvaiheessa. Yksityinen palveluntuottaja voi aloittaa varhaiskasvatustoiminnan, kun päätös varhaiskasvatuslain mukaisten edellytysten täyttymisestä on tehty. Ilmoitus toimitetaan aluepäällikön viranhaltijapäätöksen jälkeen Etelä-Suomen aluehallintovirastoon toiminnan rekisteröimiseksi.

Yksityisen palveluntuottajan toiminnassa tapahtuvia muutoksia koskevat ilmoitukset (mm. vastuuhenkilön vaihtuminen, toiminnan laajentaminen, palveluntuottajan vaihtuminen, palveluntuottajan määräämisvaltaa käyttävän henkilön vaihtuminen) liitteineen tarkastetaan, pyydetään mahdolliset täydennykset ja mukaan liitetään tarvittaessa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan päällikön aluepäällikön lausunto. Ilmoitus liitteineen aluepäällikön päätöksen jälkeen Etelä-Suomen aluehallintovirastoon rekisteröitäväksi.

Vastaanotetut ilmoitukset 1.8.2020–31.7.2021

Vastaanotetut ilmoitukset	2018–2019	2019–2020	2020–2021	2021–2022
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, päiväkot	20	6	4	7
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, ryhmäperhepäiväkot	0	1	1	0
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, perhepäivähoito	0	0	0	3
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus, päiväkot	8	12	9	18
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus, ryhmäperhepäiväkot *	0	0	0	3
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus, perhepäivähoito	0	1	2	2
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, päiväkot (SVES)	0	0	0	0
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus, päiväkot (SVES)	1	0	0	0

* Kaksi (2) ryhmäperhepäiväkotia muuttui päiväkodiksi (toiminta loppui perhepäiväkotina, mutta jatkui päiväkotina)

** Taulukossa ei ole mukana varhaiskasvatuspalvelujen tuottamisessa tapahtuneiden muutosten osalta vastaanotettuja ilmoituksia

4 YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN ENNAKOLLISEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN TOTEUTTAMINEN TOIMINTAKAUDELLA 2021–2022

Yksityisen varhaiskasvatuksen ennakollista ohjausta ja valvontaa toteutettiin ajalla 1.8.2021–31.7.2022. Ohjausta ja valvontaa toteutettiin pääsääntöisesti kerran vuodessa toteutettavilla ennakollisilla ohjauksikäynneillä. Koronatilanteesta johtuen ohjauksikäynnit toteutettiin ensimmäisiä syksyn ohjauksikäyntejä lukuun ottamatta pääsääntöisesti etäyhteydellä. Palveluntuottajille ja toimipisteiden henkilöstölle järjestettiin myös informaatio- ja koulutustilaisuuksia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala teki myös tiivistä yhteistyötä ohjauksen ja valvonnan asioissa muiden yhteistyötahojen kanssa.

4.1. Ohjauksikäynnit yksityisissä päiväkodeissa

Toimintakaudella 2021–2022 tehtiin suomenkielisten palvelujen ohjauksessa ja valvonnassa oleviin yksityisiin päiväkoteihin yhteensä 122 ohjauksikäyntiä ja ruotsinkielisten palvelujen ohjauksessa ja valvonnassa oleviin päiväkoteihin 7 ohjauksikäyntiä. Neljään (4) suomenkielisten palveluiden ohjauksessa ja valvonnassa olevaan toimipisteeseen ei tehty ohjauksikäyntiä. Näistä kahdessa (2) päiväkodissa ei järjestetty varhaiskasvatusta vähäisestä asiakasmäärästä johtuen, yhden toimipisteen toiminta loppui ennen ohjauksikäyntiä ja yksi toimipiste aloitti toiminnan vasta loppukevästä 2022.

4.1.1. Ohjauksikäyntien sisältö

Toimintakauden ohjauksikäynneillä painottuivat muiden viranomaisten tekemien tarkastusasiakirjojen tarkastaminen ja esille nostettujen korjausmääräysten toteuttamisen seuraaminen sekä varhaiskasvatuslain mukaisten kelpoisuuksien tarkastaminen. Päiväkodin johtajia ja palveluntuottajia pyydettiin toimittamaan ympäristöpalveluiden ja paloviranomaisen viimeisimmät tarkastusasiakirjat ja viranomaisten kuittaukset asian käsittelyn päättymisestä sekä rekrytointiselvitykset kaikkien ei-kelpoisten työntekijöiden osalta. Ohjauksikäynteihin liittyvien asiakirjojen toimittaminen annetussa aikataulussa oli haastavaa osalle päiväkodin johtajista ja palveluntuottajista. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelu pyytää ohjauksikäyntiin liittyviä asiakirjoja tarvittaessa uudestaan sähköpostitse tai puhelimitse.

Yksityisen palveluntuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi. Valvira antoi määräyksen 20.1.2021 yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen toimipaikkakohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta sekä julkaisi uuden varhaiskasvatukseen tarkoitetun omavalvontasuunnitelmapohjan. Helsingin kaupunki edellytti palveluntuottajia ottamaan käyttöön uuden suunnitelmapohjan toimintakaudelle 2021–2022. Ohjauksikäynnillä käytiin keskustelua uuden suunnitelman käyttöönotosta ja ohjattiin tarvittaessa sen täyttämässä.

Ohjauksikäyntien pedagogisessa keskustelussa korostui varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja toiminnan kehittäminen. Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa edellytetään varhaiskasvatustoimijoita käyttämään Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset –asiakirjaa varhaiskasvatuksen laadun arvioinnissa ja toiminnan kehittämisessä. Karvin mallin käyttöönotto ja sen soveltaminen oman toimipisteen toiminnan kehittämisessä vaatii edelleen harjoittelua, vaikka malli on ollut käytössä jo edellisellä toimintakaudella.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala edellyttää yksityisiä päiväkoteja tekemään vuosittain varhaiskasvatusyksikön toimintasuunnitelman Helsingin kaupungin toimintasuunnitelmapohjalle. Kaikkia toimipisteitä edellytetään arvioimaan toimintaa Helsingin kaupungin arviointitaulukoilla. Yksityiset päiväkodit asettavat kunnallisten päiväkotien tavoin kaupunkistrategiasta nousevia tavoitteita toiminnan kehittämiseksi. Toiminnalle asetettujen tavoitteiden lisäksi asetetaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen tavoite. Päiväkoteja edellytetään myös tekemään kunnallisten päiväkotien tavoin

ryhmäkohtaiset pedagogiset suunnitelmat ja arvioinnit, mutta suunnitelma oli mahdollista tehdä päiväkodin omalle pohjalle tai käyttää Helsingin kaupungin pohjaa.

Ohjauskäynneillä keskusteltiin käytössä olevista arviointitavoista, arvioinnin säännöllisyydestä sekä tavoitteiden, kriteerien ja arviointityökalujen muodostamisesta sekä ohjattiin tarvittaessa suunnitelman tekemisessä tai arvioinnin toteuttamisessa. Kaikissa toimipisteissä ei ollut käytössä kirjallista pedagogista suunnitelmaa tai arviointipohjia. Päiväkodin johtajaa ohjattiin varmistamaan ryhmäkohtaisten pedagogisten suunnitelmien tekeminen johtamassaan päiväkodissa.

Toimintakauden 2021–2022 tavoitteena oli pedagogisen keskustelun lisääminen toiminnan havainnoinnin pohjalta. Tarkoituksena oli ohjauskäyntikeskustelun lisäksi seurata ja havainnoida lapsiryhmän/lapsiryhmien toimintaa. Koronatilanteesta johtuen ohjauskäynnit jouduttiin valitettavasti toteuttamaan pääsääntöisesti etäyhteydellä, jolloin tavoitteena ollut toiminnan havainnointi ei ollut mahdollista. Niissä päiväkodeissa, jossa ohjauskäynti tehtiin, mahdollisesti havainnoinnin toteutuminen syvällisemmän käsityksen toiminnasta ja ohjauskäynnillä käydyssä keskustelussa korostui pedagoginen painotus.

Toimintakauden 2021–2022 ohjauskäynneillä nousi esille puutteita toiminnan järjestämisessä. Puutteita esiintyi esimerkiksi kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön määrässä, turvallisuuden ylläpitämisessä, omavalvonnassa tai ilmoitusvelvollisuuden noudattamisessa päiväkodin johtajan vaihtumisen osalta. Päiväkodin johtajaa ja palveluntuottajaa ohjattiin noudattamaan varhaiskasvatustalakea, varhaiskasvatussuunnitelmaa ja muuttamaan toimintatapoja. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajia ja päiväkodin johtajia kutsuttiin tarvittaessa myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle keskustelemaan esille nousseista puutteista ja niiden korjaamisesta.

Ohjauskäynnin keskustelu, ohjaus tai neuvonta eivät tarkoita vain puutteita tai toiminnassa olevia epäkohtia. Ohjauksen ja neuvonnan avulla pyritään parantamaan varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen laatua ja kehittämään toimintatapoja.

Varhaiskasvatustalakeen mukaisten toimintaedellytysten parantamiseen liittyvä ohjeistus ohjauskäynneillä:

Ohjeistus ohjauskäynnillä
Varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi toimintasuunnitelman päivitys, ryhmien muodostaminen, katsomuskasvatus, lapsen vasu, kiusaamisen ennaltaehkäisy ja kaveritaidot
Henkilöstö Esimerkiksi kelpoisuudet, mitoitus, vastuuhenkilön vaihtumisesta ilmoittaminen, henkilöstön sijoittuminen ryhmiin
Turvallisuuteen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi poistumisharjoituksen tai lähietsinnän harjoittelu, turvallisuusohjeistusten tekeminen, turvallisuuskierrosten tekeminen, turvallisuuskoulutukset, lääkehoitosuunnitelman tekeminen
Omavalvontaan, ruokailun järjestämiseen tai siisteyteen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi omavalvontasuunnitelman päivitys tai esille laittaminen, asiakaspaikkamäärän ylitys, aamiaisen tai välipalan tarjoaminen, siivoussuunnitelman tekeminen
Varhaiskasvatuksen suunnittelu, laadun arviointi ja toiminnan kehittäminen Ryhmäkohtaisten pedagogisten suunnitelmien tekeminen, arviointi ja kehittäminen Karvin laadun arvioinnin asiakirjaan perustuen
Puuttuvien asiakirjojen toimittaminen ohjauskäynnin jälkeen Esimerkiksi tarkastusasiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat

Yksi yksityinen toimipiste oli myös mukana varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kaupunkitasoisessa toiminnan arvioinnissa, auditoinnissa, jossa arvioidaan varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan laatua sekä strategisten tavoitteiden ja varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista yksikkö- ja kaupunkitasolla.

4.1.2. Yksityisten päiväkotien henkilöstö

Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteiden henkilöstö koostuu varhaiskasvatuksen opettajista, varhaiskasvatuksen lastenhoitajista sekä ei-kasvatusvastuullisista päiväkotiapulaisista tai muulla nimikkeellä työskentelevistä apulaisista. Osa päiväkotien johtajista on samalla myös yksi päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajista toimien ns. ryhmässä toimivana lähiesihenkilönä. Osassa yksityisistä päiväkodeista toiminnasta vastaavana johtajana toimii vain hallinnollisissa tehtävissä oleva johtaja, jolloin häntä ei lasketa päiväkodin kasvatusvastuulliseksi henkilöksi. Näillä johtajilla oli 1–4 toimipistettä johdettavana. Yksityisissä päiväkodeissa toimii myös päiväkotiapulaisia. Osassa päiväkodeista päiväkotiapulaista ei ole ja kasvatusvastuullinen henkilöstö huolehtii silloin esimerkiksi päivän aikana tehtävistä ruokahuollon ja siivouksen tehtävistä. Joissakin yksityisissä päiväkodeissa siivous on järjestetty muun työntekijän toimesta esimerkiksi iltasiivouksena. Osassa päiväkodeista kävi myös ulkopuolisia kerho- tai muita ohjaajia esimerkiksi kielikerhon-, musiikkikerhon- tai taidekerhon ohjaajia. Nämä kerhopalvelut olivat asiakkaille yleensä lisämaksullisia palveluja. Maksulliset kerhot eivät korvanneet varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa.

Varhaiskasvatuslain mukaisten kelpoisuusedellytysten täyttävän henkilöstön rekrytointihaasteet heijastuivat edelleen yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteisiin samalla tavoin kuin kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Yksityisillä palveluntuottajilla oli haasteita saada kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä päiväkoteihin rekrytoinnista huolimatta. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajia ja toiminnasta vastaavia johtajia ohjeistettiin noudattamaan varhaiskasvatuslakia koskien henkilöstön kelpoisuuksia sekä rekrytoimaan avoimiin tehtäviin kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä. Mikäli palveluntuottaja ei löydä avoimesta rekrytoinnista huolimatta kelpoisuusehtoja täyttävää henkilöä, palveluntuottaja voi palkata määräaikaista korkeintaan vuodeksi tehtävään soveltuvimman ei-kelpoisen henkilön.

Yksityisissä päiväkodeissa toimivan henkilöstön kelpoisuus:

Työtehtävä	2019–2020	2020–2021	2021–2022
Varhaiskasvatuksen opettaja	63 %	62 %	67 %
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	54 %	54 %	54 %
Varhaiskasvatuksen opettaja (SVES)			81 %
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (SVES)			70 %

Kunnallisen varhaiskasvatuksen suomenkielisessä palvelussa oli tammikuussa 2022 kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia 62,9 % ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajia 79,9 %. Ruotsinkielisessä palvelussa kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia oli 63 % ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajia 57,5 %.

4.2. Ohjauksen käytännöt yksityisessä perhepäivähoidossa

Helsingissä työskenteli toimintakaudella 2021–2022 yhteensä 17 yksityistä perhepäivähoitajaa ja kolme (3) ryhmäperhepäiväkotia. Osa ohjauksen käytännöistä tehtiin yksityisen perhepäivähoitajan luona ja osa koronatilanteesta johtuen etänä Teamsin välityksellä. Ohjauksen käytännöillä keskusteltiin muun muassa Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmasta ja varhaiskasvatuslain tavoitteiden toteutumisesta.

Ennen varhaiskasvatustilain uudistusta 1.8.2018 perhepäivähoitajana pystyi aloittamaan ilman perhepäivähoitajan tutkintoa. Osalta nykyisistä yksityisistä perhepäivähoitajista puuttui uuden lain (29 §) vaatima koulutus. Stadin ammattiopiston kanssa tehdyn yhteistyön pohjalta viisi perhepäivähoitajaa aloitti perhepäivähoitajan oppisopimuskoulutusohjelmassa huhtikuussa 2021 ja he kaikki valmistuivat perhepäivähoitajaksi toukokuussa 2022. Helsingissä toimi toukokuussa 2022 yhteensä 18 yksityistä perhepäivähoitajaa.

4.3. Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa

Syyslukukauden 2021 alussa kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettajan työ kohdentui erityisesti esiopetusryhmiin ja esioppilaisiin. Esiopetusta toteutettiin 56 varhaiskasvatusyksikössä. Kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettajan tavoitteena oli kartoittaa esiopetusryhmien tilanteita. Tukea tarvitsevan oppijan kouluun siirtymistä ryhdyttiin arvioimaan ja valmistelemaan yhteistyössä vanhempien, oppilashuollon työntekijöiden ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa mahdollisimman varhain syyslukukaudella.

Lapsiryhmien ja lapsien havainnointi päiväkodeissa toteutui kaudella 2021–2022 rajoitetusti kauden edetessä johtuen koronatilanteesta. Henkilökunnan konsultointi ja yhteistyöpalaverit vanhempien ja asiantuntijoiden kanssa toteutuivat koronatilanteesta johtuen pääosin Teams-palaverina sekä puhelinkonsultaatioina. Päiväkotien henkilöstö oli yhteydessä varhaiskasvatuksen erityisopettajaan esimerkiksi lapsen käyttäytymiseen ja itsesääntelyyn liittyvissä haastavissa tilanteissa havainnointi ja konsultaatiokäynnin järjestämiseksi päiväkodin lapsiryhmässä. Ryhmäkäyntitöiveet liittyivät myös lasten kehityksellisiin huoliin ja vuorovaikutuksen sekä puheen- ja kielen kehityksen pulmiin.

Vuosittain yksityisestä varhaiskasvatuksesta siirtyi tukea tarvitsevia lapsia kunnalliseen varhaiskasvatukseen tilanteissa, missä pedagoginen tuki on riittämätöntä. Näissä tilanteissa yksityisen varhaiskasvatuksen erityisopettaja toimii henkilöstön tukena prosessissa ja tekee yhteistyötä vanhempien, kasvattajien, varhaiskasvatusalueiden toimijoiden sekä lasta tutkineiden asiantuntijoiden kanssa. Kaudella 2021–2022 siirtyi noin kymmenen tehostettua tukea ja rakenteellisia tukitoimia tarvitsevaa lasta kunnalliseen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen.

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa yksi kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekee tiivistä yhteistyötä ruotsinkielisten yksityisten palveluntuottajien kanssa. Yksityisillä palveluntuottajilla on pääosin hyvät edellytykset ja riittävä osaaminen huomioida lasten riittävä kehityksen ja oppimisen tuki. Mikäli lapsen pedagoginen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa on riittämätöntä, tekee kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja tiivistä yhteistyötä palveluntuottajan, huoltajien, henkilöstön ja mahdollisen hoitavan tahon kanssa. Henkilöstön konsultointi ja yhteistyöpalaverit toteutettiin pääosin etäyhteyksillä toimintavuonna 2021–2022. Mikäli lapsen erityisen tuen tarve on suuri, eikä palveluntuottajalla ole edellytyksiä vastata tähän, tarjotaan lapselle tarvittaessa paikkaa kunnallisesta varhaiskasvatuksesta.

4.4. Palveluntuottajille ja henkilöstölle järjestetyt tilaisuudet

Toimintavuonna 2021–2022 järjestettiin yhteensä 26 tiedotus-, koulutus- tai keskustelutilaisuutta palveluntuottajille ja yksityisten päiväkotien henkilökunnalle. Lähes kaikki toimintakauden tilaisuudet pidettiin etäyhteydellä Teamsin välityksellä. Yksityisille varhaiskasvatuksen toimipisteille ja palveluntuottajille lähetettiin useita tiedotteita ja ohjeistuksia yksityisen varhaiskasvatuksen ajankohtaisista asioista. Yksityisen varhaiskasvatuksen tilaisuuksiin kutsuttiin sekä suomenkielisen että ruotsinkielisen palvelun ohjauksessa ja valvonnassa olevien toimipisteiden henkilöstö ja palveluntuottajat.

Toimintakaudella 2021–2022 järjestetyt yksityisen varhaiskasvatuksen tilaisuudet:

Tilaisuus	Ajankohta
Perhepäivähoidon ilta Teamsin välityksellä Ajankohtaiset asiat, uudet lomakkeet, lapsen tukeminen	18.8.2021
Esiopetuksen startti Teamsin välityksellä Oppilashuolto, tuen kolmiportainen malli, esiopetusoikeuden hakemisprosessi, ajankohtaiset asiat, Lukuinto-hanke	25.8.2021
Pedagoginen iltapäivä Teamsin välityksellä Ryhmän pedagoginen suunnitelma	31.8.2021
Kveon pedahetki Teamsin välityksellä Pienten lasten pedagogiikka	2.9.2021
Palveluntuottajien tapaaminen Teamsin välityksellä Ajankohtaiset asiat, palveluverkon esittely	8.9.2021
Pedagoginen iltapäivä Teamsin välityksellä Hyve4, Mitä kuuluu -malli	15.9.2021
Kveon pedahetki Teamsin välityksellä Pienten lasten pedagogiikka	16.9.2021
Kveon pedahetki Teamsin välityksellä Itsesäätely	7.10.2021
Kven pedahetki Teamsin välityksellä Itsesäätely	21.10.2021
Pedagoginen iltapäivä Teamsin välityksellä Kettu – kestävä tulevaisuus varhaiskasvatuksessa	16.11.2021
Teams-joulukahvit palveluntuottajille Teamsin välityksellä Ajankohtaiset asiat	24.11.2021
Kveon pedahetki Teamsin välityksellä Lapsen itsesäätely	20.1.2022
TEAMS-koulutus (suomeksi)	3.2.2022
TEAMS-koulutus (englanniksi)	10.2.2022
Palveluntuottajien tapaaminen Teamsin välityksellä Ajankohtaiset asiat, turvallisuussuunnitelma, uhkatilannemallit	17.2.2022
TEAMS-koulutus (suomeksi)	3.3.2022
Ympäristöpalveluiden (ympäristöterveys) infotilaisuus palveluntuottajille/vastuhenkilöille Teamsin välityksellä	8.3.2022
TEAMS-koulutus (englanniksi)	10.3.2022
Pedagoginen iltapäivä Teamsin välityksellä Taidekasvatus	16.3.2022
TEAMS koulutus (suomeksi)	24.3.2022
Pedagoginen iltapäivä Teamsin välityksellä Taidekasvatus Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa	14.4.2021
Teams koulutus (suomeksi)	24.3.2022
Palveluntuottajien tilaisuus Teamsin välityksellä Varhaiskasvatukseen liittyvät muutokset	5.4.2022
Pedagoginen iltapäivä Teamsin välityksellä Kaveritaidot varhaiskasvatuksessa	12.4.2022
Pedagoginen iltapäivä Teamsin välityksellä Kettu – kestävä tulevaisuus varhaiskasvatuksessa	7.6.2022
Kesäkahvit	17.6.2021

4.5. Toteutunut yhteistyö yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan asioissa eri viranomaisten kanssa.

Koonti toimintakaudella 2021–2022 toteutuneesta yhteistyöstä:

Tapaaminen/työryhmä	Aihe	Tapaamisten määrä
Etelä-Suomen aluehallintovirasto	Yksityisen palveluntuottajan toiminnan aloitus ja muutokset toiminnassa, ohjaus ja valvonta	2
Monitoimialainen työryhmä (kasvatus- ja koulutus, kaupunkiympäristö, Pelastuslaitos)	Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen perustamisen prosessi ja ohjeistus sekä muutokset toiminnassa	2
Pääkaupunkiseudun kunnat	Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta	3
Kaupunkiympäristö	Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen perustaminen	1
Ympäristöpalvelut, elintarviketurvallisuus	Elintarvikelain mukainen ohjaus ja valvonta	1

5 VALVONTATOIMET TOIMINTAKAUDELLA 2021–2022

Toimintakaudella 2021–2022 on varsinaisina valvontatoimina toteutettu seuraavia toimenpiteitä: yhteydenotto ja selvityspyyntö, ennalta ilmoittamaton tarkastus, palveluntuottajan ja toiminnasta vastaavan johtajan tapaaminen, huomion kiinnittäminen, huomautuksen antaminen ja määräyksen antaminen.

5.1. Palautteet ja esille nousseet epäkohdat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on saanut palautteita tai muita epäkohtailmoituksia yksityisten palveluntuottajien ylläpitämien varhaiskasvatuksen toimipisteiden asiakkailta, henkilökunnalta tai muilta kuntalaisilta. Palautteen saavuttua keskustellaan päiväkodin johtajan ja tarvittaessa palveluntuottajan kanssa palautteesta tai heidät kutsutaan tapaamiseen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Tarvittaessa pyydetään kirjallinen selvitys tai dokumentteja tilanteen selvittämiseksi. Palautteen perusteella voidaan tehdä myös ennalta ilmoittamaton tarkastuskäynti.

Toimintakaudella 2021–2022 vastaanotettiin yksityistä varhaiskasvatusta koskevaa 20 palautetta, joita annettiin yhteensä 11 eri toimipisteestä. Palautteiden antajina olivat toimipisteiden asiakkaat, henkilöstö tai muut kuntalaiset. Palautteet koskivat toimipisteiden henkilöstömitoituksia, henkilöstön kelpoisuutta, henkilöstön vaihtuvuutta, palveluntuottajan tai henkilökunnan toimintaa, henkilöstön kielitaitoa, varhaiskasvatuskeskusteluja, varhaiskasvatustoimintaa ja sen laatua, turvallisuutta ja terveyttä, ulkoilua, ruokailua, lääkehoitoa, hygieniaa, tiedotusta ja tietosuojaa.

Toimintakaudella 2021–2022 järjestettiin tuottajakohtainen tapaaminen palautteiden tai muutoin esille nousseiden epäkohtien vuoksi yhteensä kuuden (6) eri toimipisteen palveluntuottajan kanssa tilanteiden selvittämiseksi.

5.2. Etelä-Suomen aluehallintovirastosta saapuneet valvontapyynnöt

Yksityisen varhaiskasvatuksen asiakkaat tai henkilöstö voi tehdä myös kantelun yksityisessä päiväkodissa järjestettävästä varhaiskasvatuksesta Etelä-Suomen aluehallintovirastoon. Etelä-Suomen aluehallintovirasto

vastaanotti toimintavuonna 2021–2022 kaksi yksityistä varhaiskasvatusta koskevaa kantelua, jotka aluehallintovirasto siirsi valvontapyyntönä Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksen käsiteltäviksi. Selvitysten ja tarkastusten perusteella yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päälliköllä oli toisen kantelun osalta aihetta ohjata yksityisen päiväkodin johtajaa sekä palveluntuottajaa kiinnittämään huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen. Toinen kantelu ei antanut aihetta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelu jatkoi varhaiskasvatuslain 53 §:n mukaista ohjauksen ja neuvonnan antamista sekä toiminnan kehittämisen seuraamista yhteistyössä molempien varhaiskasvatustoiminnan järjestäjän kanssa.

5.3. Huoltajien tekemät muistutukset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ei saanut tiedoksi yksityisten päiväkotien johtajilta tai palveluntuottajilta yhtään huoltajan päiväkodin johtajalle tekemää varhaiskasvatuslain 54 §:n mukaista muistutusta toimintakaudella 2021–2022.

5.4. Ennalta ilmoittamattomat tarkastuskäynnit

Ennalta ilmoittamattomat tarkastuskäynnit perustuvat kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastaanottamaan palautteeseen, ohjauksikäynnillä esille nousseeseen epäkohtaan tai muuta kautta saatuun epäkohtailmoitukseen koskien varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen toimintaedellytysten toteutumista.

Ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnin toteuttamisesta päättävät varhaiskasvatuksen valvonnasta vastaavat viranomaiset, suomenkielisten palveluiden osalta yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö ja ruotsinkielisten palveluiden osalta ruotsinkielisten palveluiden varhaiskasvatuksen aluepäällikkö. Tarkastuskäynnin suorittaa aina kaksi henkilöä ja käynnistä kirjoitetaan tarkastusraportti. Ennalta ilmoittamattomien käyntien jälkeen toiminnasta vastaavan johtajan tai palveluntuottajan kanssa keskustellaan tilanteesta tai heidät kutsutaan tapaamiseen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Palveluntuottajalta pyydetään tarvittaessa kirjallisia selvityksiä tilanteen selvittämiseksi.

Toimintakaudella 2021–2022 tehtiin yhteensä yhdeksän (9) ennalta ilmoittamatonta tarkastuskäyntiä. Toimintakaudella tehdyt tarkastuskäynnit perustuivat palautteeseen tai muuhun esille nousseeseen epäkohtaan tai muuta kautta saatuun epäkohtailmoitukseen koskien henkilöstön kelpoisuutta ja riittävyttä, turvallisuutta ja varhaiskasvatuksen laatua.

Ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien määrä toimintakausittain:

Toimintakausi	Tarkastuskäynnit	Tarkastuskäynnit *SVES
2021–2022	9	0
2020–2021	6	0
2019–2020	4	0
2018–2019	7	0

5.5. Huomautuksen antaminen ja huomion kiinnittäminen

Toimintakaudella 2021–2022 ei annettu yhtään 57§:n mukaista huomautusta.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö voi myös kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen, jos asia ei

anna aihetta huomautukseen tai muihin toimenpiteeseen. Päällikkö ohjasi kolmea (3) päiväkodin johtajaan ja palveluntuottajaa kiinnittämään huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen.

5.6. Määräyksen antaminen

Toimintakaudella 2021–2022 ei annettu yhtään 58 §:n mukaista määräystä.

6 POHDINTA

Yksityisen varhaiskasvatuksen ennakkollinen ohjaus ja valvonta toteutettiin toimintavuonna 2021–2022 suunnitellusti, vaikka osa ohjauksen ohjauksista jouduttiin terveysturvallisista syistä pitämään etäyhteydellä.

Aluehallintoviraston valtakunnallinen varhaiskasvatuksen valvontaohjelma antaa suuntaviivat myös Helsingissä toteutettavalle yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukselle ja valvonnalle. Aluehallintoviraston valvontaohjelman vuosien 2020 ja 2021 painopistealueina ovat riittävä henkilöstömitoitus koko varhaiskasvatuspäivän ajan sekä maksimissaan kolmen kasvattajan ryhmien muodostaminen. Vuonna 2022 ovat valvontakohteena olleet kunnallisten päiväkotien henkilöstömitoitus ja ryhmän enimmäiskoko sekä steinerpäiväkotien opettajien ja vastuuhenkilöiden kelpoisuudet. Nämä painopistealueet ovat olleet mukana myös yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelun toteuttamassa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa Helsingissä. Näiden painopistealueiden lisäksi on käyty pedagogista keskustelua varhaiskasvatuksen laadun arvioinnista ja toiminnan kehittämisestä.

Toimintavuonna 2021–2022 toteutettujen ohjauksen ohjauksien perusteella voidaan todeta, että yksityisissä päiväkodeissa järjestetään pääsääntöisesti laadukasta varhaiskasvatusta. Yhteistyö ja vuorovaikutus palveluntuottajien ja päiväkodin johtajien sekä muun henkilökunnan kanssa on ollut myönteistä ja rakentavaa. Ohjauksen ohjauksilla nousi esiin puutteita, joiden osalta päiväkodin johtajia ja palveluntuottajia ohjattiin ja neuvottiin noudattamaan varhaiskasvatustilaisuuksien ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Lähes jokaisessa toimipisteessä keskusteltiin myös henkilöstön kelpoisuuksista, sillä kelpoisen henkilöstön ja sijaisten löytäminen on ollut toimintavuoden aikana haastavaa. Suunnitelmana oli myös havainnoida toimintaa toimipisteissä ja lisätä ohjauksen ohjauksella käytävää pedagogista keskustelua. Koronasta johtuen tämä toteutui vain osassa päiväkodeista. Toteutunut havainnointi lisäsi ohjauksen ohjauksella käytävää pedagogista keskustelua ja yhteistä ymmärrystä varhaiskasvatus toiminnasta. Ennakollisen ohjauksen ja valvonnan voidaan katsoa myös vaikuttaneen siihen, ettei toimintavuoden aikana annettu yhtään varhaiskasvatustilaisuuksien 57 §:n mukaista huomautusta tai 58 §:n mukaista määräystä.

Yksityisten päiväkotien palveluntuottajille ja henkilöstölle keväällä 2022 tehdyn palautekyselyn perusteella 53 % vastaajista oli sitä mieltä, että he olivat saaneet kiitettävästi ohjausta ja neuvontaa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelulta. Vastaajista 44 % vastasi saaneensa hyvin ja 3 % vastasi saaneensa tyydyttävästi ohjausta ja neuvontaa. Palautekyselyn avoimissa vastauksissa arvostettiin toiminnan havainnointia, kiitettävää ohjausta sekä nopeaa reagoitua kysymyksiin. Palautteessa toivottiin, ettei yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palveluun palautettavien asiakirjojen suhteen tulisi joka vuosi muutoksia.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelu järjesti toimintavuonna 2021–2022 useita tilaisuuksia yksityisen varhaiskasvatuksen henkilöstölle sekä yksityisille palveluntuottajille. Kouluttajina toimivat yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelun lisäksi kehittämisselvitöiden asiantuntijat, muiden toimialojen asiantuntijat tai ulkopuoliset kouluttajat. Tavoitteena oli tarjota informatiivisten tilaisuuksien lisäksi myös pedagogista osaamista kehittävä koulutus, lisätä yhteistä pedagogista keskustelua ja hyvien käytäntöjen jakamista. Keväällä 2022 tehdyn palautekyselyn perusteella vastaajista 78 % piti palveluntuottajien tilaisuuksia hyödyllisinä (22 % ei osannut vastata kysymykseen).

Palautekyselyn perusteella 81 % vastaajista piti pedagogisia iltapäiviä hyödyllisinä, 17 % vastaajista ei osannut vastata kysymykseen ja 3 % vastaajista koki tilaisuudet hyödyttömiksi. Palautekyselyn avoimissa vastauksissa toivottiin lähitapaamisia, lyhyitä tietoiskuja, englanninkielisen henkilöstön tukemista, koulutusten nauhoittamista ja ettei aikatauluja muutettaisi lyhyellä aikataululla. Tilaisuuksia oli pidetty antoisina ja aiheet olivat olleet mielenkiintoisia sekä informatiivisia.

Kuluva toimintavuosi on ollut haastava yksityisille palveluntuottajille erityisesti asiakasmäärien vähentymisen ja kulujen nousemisen osalta. Toimintavuoden aikana toiminnan lopetti kokonaan yhteensä 19 toimipistettä (18 päiväkotia ja yksi ryhmäperhepäiväkoti), varhaiskasvatuspaikkoja näissä toimipisteissä oli yhteensä 578. Yksityisten perhepäivähoitajien määrä väheni kahdella. Toiminnan lopettamisen syiksi mainittiin asiakasmäärän väheneminen, kustannustason nousu, henkilöstötilanteen haasteellisuus sekä varhaiskasvatukseen liittyvät muutokset muun muassa tilapäisestä poikkeamisesta. Palveluntuottajien kanssa käydyissä keskusteluissa tuotiin esiin, ettei kuntalaisia ollut korotettu pitkään aikaan.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 1.2.2021 (§ 389) korottaa 30 eurolla päiväkotihoidossa olevien lasten kuntalaisää alkaen 1.6.2022. Lisäksi se päätti 150 euron sisaruskorvauksesta ja esiopetuskorvauksen korotuksesta 50 eurolla ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen 50 euron kuntalaisestä 1.8.2022 alkaen. Korotusten tarkoituksena oli lisätä perheiden mahdollisuuksia valita yksityinen varhaiskasvatus sekä vahvistaa lapsen opinpolkua ja siirtymää esiopetuksesta perusopetukseen. Näiden korotusten vaikuttavuutta asiakasmäärän kehitykseen nähdään varmemmin loppusyksystä 2022.

Kuntalaisien ja kuntalaisen omaisten korotusten lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 31.5.2022 (§113), että yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajalle voidaan hakemuksesta maksaa 1.8.2022 alkaen enimmillään 2 900 euron lapsikohtainen korvaus, mikäli yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle on tehty varhaiskasvatustilain mukainen hallintopäätös tehostetusta tai erityisestä tuesta tai varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämistä yleisen tuen tulkitsemis- ja avustamispalveluista ja siitä aiheutuu palveluntuottajalle kustannuksia. Lapsikohtainen korvaus voidaan myöntää ryhmän lapsimäärän pienentämiseen tai ryhmäkohtaisen tai lapsikohtaisen avustajan tukeen. Lapsikohtainen korvaus tukee lasten välisen yhdenvertaisuuden toteutumista, vahvistaa lapsen opinpolun jatkumoa ja lapsen oikeutta saada tukea yksityisessä varhaiskasvatuspalvelussa. Lisäksi korvaus vahvistaa perheiden mahdollisuutta valita lapselleen yksityinen varhaiskasvatuspalvelu myös silloin, kun lapsella on tehostetun tuen, erityisen tuen tai varhaiskasvatuksen tukipalveluiden tarve. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palveluun rekrytoitiin myös toinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Yksityinen varhaiskasvatus on perheiden arvostamaa, sitä pidetään laadukkaana, monipuolisena ja siihen ollaan tyytyväisiä. Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti laadukas varhaiskasvatus on jokaisen lapsen oikeus ja yksityinen varhaiskasvatus on monipuolistanut kunnallisen varhaiskasvatuksen palveluverkkoa tarjoten perheille mahdollisuuksia osallistua esimerkiksi eri kieliseen tai pedagogisesti painotettuun varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen. Kaupunkistrategian mukaisesti kuntalaisäkorotuksilla on pyritty vahvistamaan perheiden mahdollisuuksia valita myös yksityinen varhaiskasvatus. Asiakasmäärän kehitystä yksityisessä varhaiskasvatuksessa seurataan ja kuntalaisäkorotusten vaikuttavuutta arvioidaan. Tavoitteena on lisätä yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrää yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa. Työtä asiakasmäärän lisäämiseksi tehdään yhdessä palveluntuottajien ja toimialan kanssa, jotta asiakasmäärän laskeva trendi saadaan pysäytettyä.